

Saistošo noteikumu projekta “ Liepājas valstspilsētas pašvaldības papildu sociālās palīdzības un brīvprātīgo iniciatīvu pabalstu piešķiršanas saistošie noteikumi” paskaidrojuma raksts

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
<p>1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums</p>	<p>Saskaņā ar Pašvaldību likuma, kas stājās spēkā 2023. gada 1. janvārī, pārejas noteikumu 6. punktu, dome izvērtē uz likuma “Par pašvaldībām” normu pamata izdoto saistošo noteikumu atbilstību Pašvaldību likumam un izdod jaunus saistošos noteikumus atbilstoši pilnvarojumam. Līdz jaunu saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 30. jūnijam, piemērojami uz likuma “Par pašvaldībām” normu pamata izdotie saistošie noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar likumu.</p> <p>Nemot vērā to, ka likums “Par pašvaldībām” ir zaudējis spēku, spēku zaudē arī Liepājas pilsētas domes 2012. gada 20. decembra saistošo noteikumu Nr. 27 “Par svētku pabalstiem” (turpmāk – saistošie noteikumi Nr. 27), Liepājas pilsētas domes 2016. gada 8. decembra saistošo noteikumu Nr. 25 “Par pabalstu aizgādībā esošo pilngadīgo personu aizgādņiem” (turpmāk – saistošie noteikumi Nr. 25), Liepājas pilsētas domes 2021. gada 19. augusta saistošo noteikumu Nr. 11 “Par papildu sociālās palīdzības pabalstiem un materiālo palīdzību Liepājas valstspilsētas pašvaldībā” (turpmāk – saistošie noteikumi Nr.11) izdošanas tiesiskais pamatojums un ir nepieciešams izdot jaunus saistošos noteikumus.</p> <p>Saistošie noteikumi “Liepājas valstspilsētas pašvaldības papildu sociālās palīdzības un brīvprātīgo iniciatīvu pabalstu piešķiršanas saistošie noteikumi” (turpmāk – saistošie noteikumi) paredz apvienot saistošo noteikumu Nr. 27, saistošo noteikumu Nr. 25 un saistošo noteikumu Nr.11 tiesisko regulējumu un tie ir izstrādāti ar mērķi noteikt Liepājas valstspilsētas pašvaldības (turpmāk – pašvaldība) materiālā atbalsta veidus pie noteiktām iedzīvotāju grupām piederīgām mājāsaimniecībām, lai veicinātu mājāsaimniecību sociālo funkcionēšanu.</p> <p>Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (turpmāk - SPSPL) 36. panta sesto daļu šā likuma 35. panta otrās daļas 1. punktā noteikto pabalstu piešķir par trūcīgu vai maznodrošinātu atzītai personai vai mājāsaimniecībai un šo pabalstu mērķus, apmēru, piešķiršanas un izmaksas kārtību nosaka pašvaldība saistošajos noteikumos. SPSPL 35. panta otrās daļas 2. punktā noteiktā pabalsta apmēru, piešķiršanas un izmaksas kārtību nosaka pašvaldība saistošajos noteikumos.</p> <p>Attiecīgi saistošajos noteikumos atsevišķi noteikti šādi papildu sociālās palīdzības pabalsti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pabalsti atsevišķu izdevumu apmaksai, ar mērķi sniegt materiālu atbalstu mājāsaimniecībām sociālās funkcionēšanas un neatkarīgas dzīves nodrošināšanai. Pabalstus atsevišķu izdevumu apmaksai piešķir,

pamatojoties uz mājsaimniecības materiālo resursu izvērtējumu;

- pabalsts krīzes situācijā ar mērķi operatīvi sniegt materiālu atbalstu ārēju notikumu radītu seku novēršanai vai mazināšanai, kā arī situācijā, kad konstatējama pašas mājsaimniecības nespēja risināt situāciju. Pabalstu piešķir, neizvērtējot mājsaimniecības materiālo situāciju.

Pašvaldību likuma 44. panta otrajā daļā noteikts, ka dome var izdot saistošos noteikumus, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, ievērojot likumos vai Ministru kabineta noteikumos paredzēto funkciju izpildes kārtību.

Atbilstoši Pašvaldību likuma 44. panta otrajai daļai saistošajos noteikumos noteikti šādi pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstu veidi, kurus piešķir, neizvērtējot mājsaimniecības materiālo situāciju:

- bērna piedzimšanas pabalsts ar mērķi atbalstīt jaundzimušo ģimenes, jaundzimušā bērna uzturēšanai un kopšanai nepieciešamo lietu iegādei;
- pabalsts mācību piederumu iegādei ar mērķi bērna izglītībai un audzināšanai;
- pabalsts par aizgādņa pienākumu pildīšanu ar mērķi finansiāli atbalstīt aizgādņus aizgādņa pienākumu pildīšanā un motivēt personu, kura ir tam piemērota, kļūt par aizgādni;
- pabalsti politiski represētai personai ar mērķi godināt un sniegt atbalstu, atzīmējot Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienu, un veselības aprūpes pieejamības palielināšanai;
- pabalsts simts un vairāk gadu vecumu sasniegušām personām ar mērķi godināt personu nozīmīgā dzīves jubilejā un sniegt materiālu atbalstu;
- Ziemassvētku pabalsts mērķi sniegt mājsaimniecībai materiālu atbalstu svētkos;
- pabalsts pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādes ar mērķi veicināt vai atjaunot personas spēju sociāli funkcionēt;
- pabalsts apbedīšanai ar mērķi sniegt materiālu atbalstu mājsaimniecībai sakarā ar tuvinieka nāvi;
- pabalsts atsevišķu situāciju risināšanai ar mērķi sniegt materiālu atbalstu mājsaimniecībai sociālās situācijas risināšanai nestandarta situācijā.

Saistošajos noteikumos paredzēta vienota pašvaldības papildu sociālās palīdzības pabalstu un brīvprātīgo iniciatīvu pabalstu (turpmāk – pabalsti) pieprasīšanas un saņemšanas kārtība, nodalot pabalstu veidus, par kuru piešķiršanu vai par atteikumu piešķirt pabalstu lēmumu pieņem pašvaldības iestāde “Liepājas Sociālais dienests” (turpmāk – Sociālais dienests) vai Liepājas valstspilsētas pašvaldības domes Sociālo lietu komisija (turpmāk – Komisija).

Saistošajos noteikumos aktualizēti un precizēti pabalstu piešķiršanas un saņemšanas nosacījumi; paplašināti kritēriji bērna piedzimšanas pabalsta pieprasīšanai ar mērķi – sniegt atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem, nosakot, ka pabalstu ir

	<p>tiesības saņemt Ukrainas civiliedzīvotājiem, kas Latvijas Republikā ir saņēmuši pagaidu aizsardzības statusu; paaugstināts ikgadējā pabalsta politiski represētai personai apmērs no 50 <i>euro</i> uz 100 <i>euro</i>.</p> <p>Saistošajiem noteikumiem nav alternatīvu, jo tie nodrošinās ar SPSPL aizsargājamu interešu regulējumu zemu ienākumu mājsaimniecību lokam un noteiks pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu izpildes kārtību un atbalsta apmēru pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs.</p>
<p>2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu</p>	<p>Pabalsti tiek finansēti no pašvaldības budžeta līdzekļiem un to apmērs ir atkarīgs no pašvaldības finansiālajām iespējām.</p> <p>Lai īstenotu saistošos noteikumus, pašvaldības budžetā papildu līdzekļi 2023. gadā nav nepieciešami.</p> <p>Pašvaldības plānotais budžets saistošajos noteikumos noteikto pabalstu izmaksai 2023. gadā kopā ir 710 485 <i>euro</i>, tajā skaitā:</p> <p>1) pašvaldības papildu sociālās palīdzības pabalsti 204 735 <i>euro</i>, no tiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pabalsts veselības aprūpei 170 000 <i>euro</i>; - pabalsts personu apliecinoša dokumenta noformēšanai 1 200 <i>euro</i>; - pabalsts izglītības ieguves atbalstam 3 000 <i>euro</i>; - pabalsts krīzes situācijā 33 535 <i>euro</i>. <p>2) Pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu pabalsti 499 750 <i>euro</i>, no tiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bērna piedzimšanas pabalsts 207 000 <i>euro</i>; - pabalsts mācību piederumu iegādei 58 500 <i>euro</i>; - pabalsts par aizgādņa pienākumu pildīšanu 52 800 <i>euro</i>; - pabalsti politiski represētai personai 36 500 <i>euro</i>; - pabalsts simts un vairāk gadu vecumu sasniegušām personām 1 500 <i>euro</i>; - Ziemassvētku pabalsts 24 000 <i>euro</i>; - pabalsts pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādes 5 450 <i>euro</i>; - pabalsts apbedīšanai 24 000 <i>euro</i>; - pabalsts atsevišķu situāciju risināšanai 90 000 <i>euro</i>. <p>Ar saistošajiem noteikumiem paplašināts personu loks, kuras ir tiesīgas pieprasīt bērna piedzimšanas pabalstu, nosakot, ka pabalstu ir tiesības saņemt Ukrainas civiliedzīvotājiem, kas Latvijas Republikā ir saņēmuši pagaidu aizsardzības statusu.</p> <p>Bērna piedzimšanas pabalstam 2023. gada budžetā iepļānoti 207 000 <i>euro</i>. 2023. gada septiņos mēnešos šim mērķim izlietoti 48% jeb 98 499 <i>euro</i>.</p> <p>Kopš bruņotā konflikta sākuma starp Ukrainu un Krievijas Federāciju pašvaldībā reģistrēta 13 bērnu piedzimšana, kas dzimuši Ukrainas civiliedzīvotājiem, kuri Latvijas Republikā ir</p>

	<p>saņēmuši pagaidu aizsardzības statusu. Ņemot vērā, ka personu skaits, kuras kvalificējas pabalsta saņemšanai, prognozējami paliks iepriekšējā gada līmenī, tas neietekmēs plānotā budžeta kopējo aprēķinu un papildu līdzekļi budžetā nav nepieciešami.</p> <p>Pabalstu apmēri, izņemot ikgadējo pabalstu politiski represētai personai, ar saistošajiem noteikumiem mainīti netiek. Ikgadējais pabalsts politiski represētai personai tiek izmaksāts vienu reizi gadā – laikposmā no oktobra līdz gada beigām. Ikgadējo pabalstu politiski represētai personai vidēji gadā saņem 270 personas. Prognozējot pabalsta apjomu, ņemts vērā, ka personu skaits, kuras kvalificējas pabalsta saņemšanai paliks iepriekšējā gada līmenī un tas būtiski neietekmēs budžeta kopējo aprēķinu. Pabalsta apmērs tiek paaugstināts no 50 <i>euro</i> mēnesī uz 100 <i>euro</i> mēnesī: 270 personas x 50 [pašreizējais pabalsta apmērs <i>euro</i>] = 13 500 <i>euro</i> 270 personas x 50 [pabalsta pieaugums <i>euro</i>] = 13 500 <i>euro</i>. Kopā prognozēts 2023.gadā: 27 000 <i>euro</i>. 2023.gada budžetā šim mērķim ieplānoti 30 000 <i>euro</i> – papildu līdzekļi budžetā nav nepieciešami.</p> <p>Saistošo noteikumu īstenošanai finansējums ik gadu tiks paredzēts pašvaldības budžetā.</p>
<p>3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci</p>	<p>Saistošie noteikumi ietekmē mājsaimniecības, kuras vērsas pašvaldībā pēc materiāla atbalsta.</p> <p>Saistošie noteikumi nerada jaunas tiesības un neuzliek jaunus pienākumus veselības jomā, kā arī nerada ietekmi uz vidi, konkurenci, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā.</p>
<p>4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām</p>	<p>Saistošajiem noteikumiem nebūs ietekme uz kopējo administratīvo slogu, jo netiek veidotas jaunas institūcijas un netiek noteikti jauni pienākumi. Saistošo noteikumu izpildi nodrošinās Sociālais dienests un Komisija.</p> <p>Mājsaimniecībām administratīvais slogs nemainās, kā arī nav paredzamas papildu administratīvo procedūru izmaksas, jo nemainās tiesības, pienākumi un veicamās darbības. Institūcijas, kurās mājsaimniecība var vērsties jautājumos par saistošo noteikumu piemērošanu, ir Sociālais dienests un Komisija. Saistošie noteikumi nosaka kārtību, kādā tiek iesniegti nepieciešamie dokumenti un izskatīta mājsaimniecības atbilstība pabalsta saņemšanai: - lai saņemtu saistošo noteikumu 2.1.1. un 2.1.2. apakšpunktā minēto pabalstu un 3.1.–3.8. apakšpunktā</p>

	<p>minēto pabalstu persona vai viena no māsaimniecības personām (turpmāk – iesniedzējs) vēršas Sociālajā dienestā ar Sociālajam dienestam adresētu iesniegumu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - lai saņemtu saistošo noteikumu 2.2. un 3.9. apakšpunktā minēto pabalstu – iesniedzējs vēršas Sociālajā dienestā un iesniedz Komisijai adresētu iesniegumu. <p>Iesniegumam iesniedzējs pievieno dokumentus, kuri saskaņā ar saistošo noteikumu nosacījumiem nepieciešami pieprasītā pabalsta piešķiršanai.</p> <p>Pēc iesnieguma un citu dokumentu saņemšanas Sociālais dienests vai Komisija (atbilstoši Saistošajos noteikumos noteiktajai kompetencei) tos izvērtē, pārbauda pieprasījumā norādīto informāciju un pieņem lēmumu pabalsta piešķiršanu vai par atteikumu piešķirt pabalst. Par pieņemto lēmumu Sociālais dienests informē iesniedzēju.</p>
<p>5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem</p>	<p>Saistošie noteikumi skar pašvaldības funkciju sociālās palīdzības jomā. Ar saistošo noteikumu apstiprināšanu saturiski netiek veidota jauna pašvaldības autonomā funkcija, bet tiek precizēts esošais saturs.</p> <p>Saistošo noteikumu izpildes administrēšanu nodrošinās Sociālais dienests un Komisija, jaunas darba vietas netiks veidotas, jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem netiks noteikti.</p>
<p>6. Informācija par izpildes nodrošināšanu</p>	<p>Saistošo noteikumu izpilde tiks nodrošināta Sociālā dienesta un Komisijas esošo funkciju un uzdevumu ietvaros, nav paredzēta jaunu institūciju izveide vai esošo institūciju reorganizācija.</p>
<p>7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana</p>	<p>Saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai – veicināt māsaimniecību sociālo funkcionēšanu, un paredz tikai to, kas ir nepieciešams norādītā mērķa sasniegšanai.</p>
<p>8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām</p>	<p>Saistošo noteikumu projekts un tam pievienotais paskaidrojuma raksts sabiedrības viedokļa noskaidrošanai tika publicēts pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē, kā arī informācija izvietota pašvaldības telpās Rožu ielā 6 apmeklētājiem pieejamā vietā.</p> <p>Sabiedrības viedokļa noskaidrošanas laikā no 2023. gada 25. augusta līdz 8. septembrim no privātpersonām tika saņemti divi priekšlikumi.</p> <p>Viena iesniegtā priekšlikuma būtība: noteikt pabalsta veselības aprūpei (turpmāk – pabalsts) apmēru līdz 75 <i>euro</i> katram ģimenes loceklim vairāku personu māsaimniecībai kalendārajā gadā.</p> <p>Izvērtējot priekšlikumu, konstatēts, ka pabalsts veselības aprūpei tiek piešķirts ar veselības aprūpi saistītu izdevumu</p>

	<p>daļējai apmaksai trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa laikposmā, šī pabalsta saņēmēju loks un piešķiramā pabalsta apmērs izvērtēts atbilstoši pašvaldības finansiālajām iespējām. Saistošie noteikumi paredz arī iespēju nepieciešamības gadījumā mājsaimniecībai saņemt pabalstu atsevišķas situācijas risināšanai. Priekšlikums nav ņemts vērā.</p> <p>Otra iesniegtā priekšlikuma būtība: reizi gadā personām ar 1. grupas invaliditāti piešķirt pabalstu, neveicot mājsaimniecības materiālo resursu – ienākumu un īpašumu novērtējumu, piemēram, piešķirt pabalstu par ūdensskaitītāju uzstādīšanu mājoklī.</p> <p>Izvērtējot priekšlikumu, konstatējams, ka mājsaimniecības (personas) ar zemiem ienākumiem, piemēram, persona ar 1. grupas invaliditāti, kuras vienīgie ienākumi ir valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts, pirmšķietami atbilst trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusam un saskaņā ar SPSPL ir tiesīgas saņemt gan pamata sociālās palīdzības pabalstus, tai skaitā mājokļa pabalstu, gan papildu sociālās palīdzības pabalstus atsevišķu izdevumu apmaksai. Mājokļa pabalsta aprēķinā tiek iekļauti ar mājokļa lietošanu saistītie izdevumi, tostarp izdevumi par ūdensskaitītāju uzstādīšanu un verifikāciju. Atbilstoši SPSPL uz mājokļa pabalstu kā pamata sociālās palīdzības pabalstu un papildu sociālās palīdzības pabalstiem atsevišķu izdevumu apmaksai attiecas SPSPL paredzētie sociālās palīdzības sniegšanas pamatprincipi, t.i., pabalsti tiek piešķirti, ņemot vērā mājsaimniecības materiālo resursu – ienākumu un īpašumu izvērtējumu. Pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstu saņēmēju loks, piešķiramo pabalstu veidi un to apmēri noteikti, izvērtējot pašvaldības finanšu iespējas un ņemot vērā to samērīgumu attiecībā uz pašvaldības budžeta izdevumiem. Priekšlikums nav ņemts vērā.</p>
--	--

Domes priekšsēdētājs

Gunārs Ansiņš